

Zdroj : <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-13781.html>

20.11.2012 Lidové noviny Strana 19 Akademie

EVA HNÍKOVÁ

TREND Nejlepší světové univerzity se zdarma otevírají všem zájemcům, následují je i vysoké školy v Česku

Představte si, že řídíte drezínu a selhaly vám brzdy. Když nic neuděláte a pojedete rovně, zabijete pět lidí, kteří právě pracují na koleji před vámi. Můžete však také odbočit doprava, tam na konci druhé koleje pracuje jeden člověk. Takže co si vyberete – pět životů, nebo jeden?

Provokativním příkladem zahajuje svou přednášku o morální stránce vraždy filozof Michael Sandel. Vyučuje na Harvardu už více než třicet let a jeho velmi populární kurzy, nazvané Spravedlnost, absolvovalo asi 15 tisíc studentů. Jenže další tisíce, nebo spíše statisíce a miliony lidí sledují Sandelovy přednášky na internetu, kam je univerzita umístila. Hodinové vystoupení zaměřené na morální aspekty vraždy viděly na školním kanálu YouTube více než čtyři miliony lidí. Video se stalo nejsledovanější nahrávkou Harvardu.

Házet oštěpem se naučil z videa Jak poznatky astronomů pomáhají v medicíně, kam se bude ubírat energetika nebo čerstvé postřehy k výsledkům amerických prezidentských voleb... Tak vypadají náměty některých přednášek zveřejněných Harvardovou univerzitou. A svůj kanál mají na internetu i další prestižní školy, především ty ve Spojených státech. Jen namátkou je to třeba Stanford, Yale, Cambridge, Princeton nebo MIT (Massachusetts Institute of Technology). Mnohé školy nabízejí dokonce online kurzy zakončené certifikátem. Nejzajímavější je, že jsou zdarma.

Třeba Kunle Adejumo navštěvoval Ahmadu Bello University v nigerijském městě Zaria. Jde o největší školu v zemi, na kterou chodí asi 35 tisíc studentů. Dostat se tam na počítač bylo možná i kvůli velkému počtu spolužáků poměrně náročné.

Když však Kunle získal přístup k internetu doma, otevřely se mu díky online kurzům na MIT nové možnosti. Kurz hutnického strojírenství mu v některých ohledech dal více než studium na nigerijské univerzitě. Našel tam mnohé nové i doplňující informace.

Akademické elity těch nejprestižnějších škol se už přestaly uzavírat před okolním světem. Poslechnout si doma v obýváku přednášku nejlepšího světového experta na kvantovou fyziku nebo na neurologii může pomoci středoškolákům při výběru univerzity. Studenti vysokých škol si zase rozšíří vědomosti nasbírané během klasických přednášek. Videá jednoduše umožňují, aby se s jejich pomocí vzdělával každý, kdo bude mít chuť, zájem a jasný cíl.

A výuka za pomoci internetu může změnit život. Krásně to dokumentuje příběh keňského sportovce Juliuse Yega. Narodil se v městečku Cheptonon a stal se policistou. Lákala ho však atletika. Yego začal trénovat, z videí na YouTube okoukával oštěpařský styl Železného, Thorkildseny a Pitkämäkiho. Nakonec se skutečně prosadil na světových soutěžích, na olympijských hrách v Londýně postoupil dokonce do finále.

Živé spojení se Švýcarskem Světové univerzity se zdarma otevírají všem zájemcům o vědomosti. Jak jsou na tom ale školy v Česku? Malá anketa mezi zdejšími univerzitami ukazuje, že se nemáme za co stydět. „Trend hodinových video přednášek je překonaný,“ myslí si třeba Martin Petrásek ze Slezské univerzity v Opavě. A minulý týden to škola ukázala v praxi – studenti se pomocí telemostu živě spojili s Christopherem Sciacciou, manažerem pro komunikaci firmy IBM v Curychu. Poslouchali přednášku o sociálních sítích, živě diskutovali o jejich možnostech a budoucnosti. Švýcarský expert díky systému Polycom viděl a slyšel studenty v opavské posluchárně a oni zase jeho. „Dnes jsme to zkusili poprvé a vyšlo to. Tato akce znamená pro naše studenty jen začátek pravidelné interaktivní výuky,“ pochvaloval si novinku Martin Petrásek.

Kromě toho Petrásek se studenty bakalářského oboru multimediální technika natáčí videa a umísťuje je na internet, kde jsou volně přístupná široké veřejnosti (na YouTube si najdete autora martincz2). Původně soukromá iniciativa aktivního učitele

se totiž postupně mění v regulérní školní kanál. Na Slezské univerzitě zatím nepostupují při zveřejňování videí nijak systematicky, nadšení ale nechybí. „Děláme to v rámci školní praxe,“ říká Petrásek a upozorňuje, že **veřejné vysoké školy by neměly své studijní materiály ani přednášky tajit.** A to říká právě ten pan potrefenej z Opavy, který své výsledky, dotované granty z veřejných prostředků, dost pečlivě tají před veřejností. **Na internetu nenajdete nic od doktorandů z této university.** Zkuste si zadat do google+ Martina Petráska aby jste získali jeho vědecké texty do kosmologie. Nic tam nenajdete, jen populární pindy. Škola tak vlastně veřejnosti ukazuje, jak kvalitní je její výuka.

Živé přednášky zkoušejí také na Univerzitě Karlově. Konkrétně je spustil pedagog Josef Šlerka nyní v zimním semestru v rámci studia nových médií na filozofické fakultě. Přednášky, nazvané Digital humanities, mohou zájemci sledovat v živém přenosu každé pondělí od 16 hodin přes Hangout vysílaný na Google+. Proč právě tam? „Pro učitele je to nejdostupnější a nejsnadnější forma, jak přednášku nebo lekci zpřístupnit veřejnosti. Potřebujete pouze laptop s kamerou, mikrofonom a internetové připojení,“ říká Josef Šlerka.

Atlas lidského těla na webu Také Masarykova univerzita se snaží o maximální otevřenost. Na web od roku 2006 umísťuje kurzy, které mohou mít různé formáty – testy, videa, animace a další multimediální prvky, najdete je na stránce <http://elportal.cz/>. Celkem tam mají už 130 materiálů. Mezi nejzajímavější patří třeba interaktivní embryologický atlas člověka.

Na Masarykově univerzitě nedávno přednášela trojice nositelů Nobelovy ceny. Z kapacitních důvodů byla vystoupení přenášena do poslucháren v kampusu Bohunice. Proč nejsou ke zhlédnutí na webu? „Čekáme na souhlas jednoho z řečníků,“ sděluje mluvčí univerzity Tereza Fojtová s tím, že to plánují. Podobně postupují také na Západočeské univerzitě v Plzni. „Přenos videa používáme jen v případech významných přednášek, a to jak online, tak i do archivu,“ sděluje Vladimír Nový z Centra informatizace a výpočetní techniky. V Plzni vybírají hlavně populární témata, aby oslovili širší veřejnost. Někdy „vysílají“ také z Plzně na fakultu ekonomickou, která sídlí v Chebu.

Na Univerzitě Pardubice ukládají přednášky do vnitřního systému, který je přístupný pouze studentům a učitelům školy. „Videopřenos na internet umíme zajistit,“ sděluje mluvčí školy Valerie Wágnerová. Využívají ho však zřídka, podobně jako umístování přednášek volně na web.

Na sousední Univerzitě Hradec Králové je situace obdobná. Třeba pro studenty fakulty informatiky a managementu mají více než dvě stovky e-předmětů a podpůrných kurzů. „Jsou určeny ale pouze zapsaným studentům,“ říká mluvčí Ondřej Tikovský. A „vysílá“ se tam přímo do světa? Například na pedagogické fakultě zveřejňují vybrané přednášky na serveru YouTube (autor KCJLUHK) a odkazují na ně prostřednictvím Facebooku katedry, případně fakulty.

Na placený e-learning ostatně sázejí i soukromé školy. Třeba na Univerzitě Jana Amose Komenského spustili v roce 2010 projekt Inovadis, který má umožnit distanční studium prostřednictvím internetu. Kurzy zdarma nebo slevu na školném však nečekejte. „Veškeré technologie a případné školení odborníků musíme financovat ze svého,“ vysvětluje mluvčí školy Jan Červenka, proč nelze počítat s plošným zveřejňováním přednášek na internetu.

JN, 02.06.2013